

Nemndsvedtak i sak 2019/3 B

Klager: Naturvernforbundet i Hedmark
c/o Thomas Cottis
Mosjøvegen 53
2340 LØTEN

Innklaget: Nortømmer AS
Jegerstien 18
2406 ELVERUM

Saken gjelder

Krav om informasjon om hvor det står igjen livsløpstrær etter hogst. Klager mener at det ikke er gitt tilstrekkelig informasjon som gjør det mulig å identifisere livsløpstrærne i terrenget.

Saksgang

Naturvernforbundet i Hedmark henvendte seg til Nortømmer i e-post 18. august 2018 med krav om informasjon om hvor det er satt igjen livsløpstrær i forbindelse med hogst på eiendommen 35/30 i Åmot kommune. Naturvernforbundet ber om at informasjonen gis på en slik måte at det er mulig å finne livsløpstrærne i terrenget. Nortømmer har ikke besvart spørsmålet, men vist til at skogeier har driftsansvaret på denne eiendommen og at Nortømmer ved behov vil bistå grunneier. Nortømmer har derfor videreformidlet henvendelsen til skogeier.

Naturvernforbundet har etter dette kontaktet skogeier. Naturvernforbundet mener informasjon gitt av grunneier ikke er tilstrekkelig.

Naturvernforbundet klaget 10.03.2019 til Klagenemnda for miljøinformasjon. Nortømmer gav tilsvaret 12.04.2019.

Klagen gjelder både manglende svar fra både Nortømmer og skogeier. Nemnda har avgjort klagen mot skogeier i eget vedtak.

Klagers anførsler

Naturvernforbundet mener at Nortømmer har plikt til å gi informasjon som gjør det mulig for Naturvernforbundet og allmenheten å se om livsløpstrær er satt igjen slik skogbrukslovens bærekraftigforskrift (§ 5) og PEFC-standarden (kravpunkt 12) krever.

Standarden åpner for at livsløpstrærne kan settes igjen i «nabobestand» som skal avvirkes senere. Naturvernforbundet mener at det er helt avgjørende at disse trærne kan identifiseres, både for å sjekke om de oppfyller kravene (antall, type tre osv.) og for å se til at de ikke felles når nabobestanden avvirkes.

Naturvernforbundet viser til at både Glommen Skog og Nortømmer i andre saker har sendt kart som indikerer hvor livsløpstrær er satt igjen. Måten trærne er kartfestet på, har imidlertid ikke vært

tilstrekkelig presis til å kunne finne dem i terrenget. Nortømmer og Glommen hevder ifølge Naturvernforbundet at deres maskinførere kan identifisere trærne, men Naturvernforbundet mener at allmennheten, kommuner og andre myndigheter må kunne finne trærne for å kunne følge med på om regelverket faktisk overholdes. Naturvernforbundet mener det også er uklart hvordan eventuelle framtidige operatører som ikke har tilknytning til Nortømmer eller Glommen skal kunne identifisere trærne. Naturvernforbundet viser til at Nortømmer i en annen sak uttalte at man ser problemet og at det i framtida kan komme programvare som kan løse det.

Naturvernforbundet mener at å unnlate stille denne informasjonen til rådighet i en praktisk anvendelig form, er i strid med miljøinformasjonsloven. Dette gjelder også når gitt dokumentasjon ikke er av en slik art at trærne kan identifiseres i terrenget, jfr. lovens §§ 9 og 16. Slik informasjon må ifølge Naturvernforbundet også være avgjørende for at kommunen som tilsynsmyndighet skal kunne følge med på det som skjer i skogbruket.

Naturvernforbundet er usikre på om Nortømmer kan nøye seg med å henvise til grunneier, selv om Nortømmer ikke gjennomførte selve hogsten, men bare kjøpte tømmeret. Naturvernforbundet viser til at som tømmerkjøper er Nortømmer sertifikatholder og må forsikre seg om at PEFC-standardens krav er overholdt. Derfor må Nortømmer også besitte, eller kunne frambringe, informasjon om livsløpstrær siden det er klare krav i standarden om dette.

Innklagedes anførsler

Nortømmer beklager at Naturvernforbundet i Hedmark ikke mottok et svar på henvendelsen første gang i tide. Nortømmer anerkjenner videre klager sin rett til å motta informasjon om livsløpstrær hos skogeiere (som har levert tømmer til Nortømmer). Det presiseres derfor at forsinket/manglende svar fra Nortømmer i denne saken ikke er en avvisning av informasjonskravet.

Nortømmer viser til at bærekraftforskriften pålegger skogeier å sette igjen livsløpstrær etter hogst, helst i grupper og velges ut blant de eldste trærne. Videre vises det til Norsk PEFC skogstandard (2016) kravpunkt 12 om krav om gjensetting av 10 livsløpstrær per hektar etter foryngelseshogst i gjennomsnitt for et definert driftsområde. Det settes videre krav til at livsløpstrærne skal kunne identifiseres etter hogst. Der de er plassert utenfor hogstfeltet og det er stor risiko for at de kan bli avvirket ved senere drift, viser Nortømmer til at det er et krav om at trærne må kartfestes og dokumenteres.

I tilsvaret opplyser Nortømmer videre at de i forkant av svaret til klager, orienterte seg om praksis i tilsvarende saker hos andre sertifiserte tømmerkjøpere, både om hvem som skal gi ut informasjon og hva lags detaljnivå informasjonen må gis på. Nortømmer anser dette som en ren innsynssak og viser til at skogeier selv har driftsansvaret i denne saken. Nortømmer bidro derfor til at skogeier svarte på henvendelsen.

Nortømmer uttalte videre:

"Sertifikatholdernes oppfatning er at kravet om beskyttelse av livsløpstrær skal ivaretas av skogeier. Det er skogeier som sitter på dokumentasjonen om kartfestede livsløpstrær og derfor er det skogeier som må videreformidle dette til tømmerkjøper ved senere drifter i nabobestand, evt. legge det til grunn for egen forvaltning (der skogeier selv har driftsansvar). Dette prinsippet er altså uavhengig av hvem som har driftsansvar. Når skogeier har driftsansvar, er det likevel riktig at det er skogeier som utleverer opplysninger om kartfestede livsløpstrær fordi det tilhører skogeiers ansvar.

Som sertifisert tømmerkjøper gjennom Norsk PEFC skogsertifiseringssystem har NORTØMMER rutiner for oppfølging mot skogeiere og kontroll i driftsområder, også der vi ikke innehar driftsansvar. Ved inngåelse av virkeskontakt med sertifiseringsavtale informerer vi om krav, og i etterkant av hogst

gjennomfører vi stikkprøvebaserte internkontroller og internrevisjoner i driftsområdene. Her er et sjekkpunkt om livsløpstrær er gjensatt iht. krav, om de kan identifiseres, og ved behov, om de er dokumentert/kartfestet.

Så langt vi kan se er informasjonen som skogeier i Åmot har gitt om livsløpstrærne i etterspurt driftsområdet tilstrekkelig iht. lovkrav. Han viser til et konkret driftsområde og beskriver hvor trærne er gjensatt innenfor området. I dette tilfellet, basert på skogeiers svar, mener vi at livsløpstrærne kan identifiseres av klager, og denne kan sjekke om det som er gjensatt er i tråd med krav."

Nemndas vurdering

Gjelder kravet miljøinformasjon som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet?

Det følger av miljøinformasjonsloven § 16 første ledd at enhver har rett til miljøinformasjon om forhold ved virksomheten som kan medføre en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet. Retten har sammenheng med virksomhetens plikt til å ha kunnskap om samme forhold, jf. miljøinformasjonsloven § 9.

Det fremgår av miljøinformasjonsloven § 2 første ledd a) og b) at faktiske opplysninger og vurderinger av miljøet og faktorer som påvirker eller kan påvirke miljøet, regnes som miljøinformasjon.

Informasjonskravet gjelder faktiske opplysninger om hvor det er gjensatt livsløpstrær etter hogst. Formålet med gjensetting av livsløpstrær er å ivareta levesteder for arter som er knyttet til gamle, grove og døde trær. Livsløpstrærne skal ikke hogges, men stå urørt i hele sitt naturlige livsløp. De trærne som skal settes igjen skal være av de eldste og mest stormsterke trærne. Nemnda mener at informasjon om livsløpstrær er miljøinformasjon som omfattes av bestemmelsen.

Det er videre et spørsmål om hvor langt informasjonsplikten strekker seg. Etter § 16 gjelder plikten til å gi miljøinformasjon bare forhold som kan medføre en "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet". Dette tilsvarer virksomhetens plikt til å ha kunnskap om miljøforhold ved egen virksomheten som kan medføre en "ikke ubetydelig påvirkning på miljøet" etter § 9

I forarbeidene til miljøinformasjonsloven Ot. prp. nr. 116 (2000 – 2001) er det i merknadene til § 9 (s. 156) uttalt at for skogbruket vil det for kunnskapsplikten i § 9 være relevant å ta utgangspunkt i de forhold som er beskrevet i Levende Skogs standarder for et bærekraftig skogbruk, dvs. i dag PEFC Skogstandard for et bærekraftig skogbruk. Det følger også av forskrift om bærekraftig skogbruk § 5 at skogeier skal sørge for at verdiene i viktige livsmiljø blir tatt vare på i samsvar med retningslinjene i Norsk PEFC Skogstandard ved gjennomføring av skogbrukstiltak.

For å avgjøre om det er informasjonsplikt om livsløpstrær etter miljøinformasjonsloven, er det derfor naturlig å ta utgangspunkt i hvilke krav som stilles til livsløpstrær i PEFC skogstandard. I PEFC N 02 i punkt 12, er det krav om gjensetting av minst 10 livsløpstrær pr. hektar ved foryngelseshogst. Det fremgår videre av kravpunktet:

*"Livsløpstrær tilhørende gjennomført hogst **skal kunne identifiseres**, også når livsløpstrærne er plassert utenfor hogstfeltet. Livsløpstrær plassert utenfor hogstfeltet må, der det er risiko for at de kan bli avvirket ved en senere drift, kartfestes og dokumenteres. Der flere trær står i gruppe er det ikke krav til kartfesting av hvert enkelt tre."*

PEFC stiller således krav til gjensetting av livsløpstrær og at livsløpstrærne skal kunne identifiseres. Krav om identifikasjon må anses som om *vesentlig* for å sikre at trærne ikke hogges i fremtiden, men blir stående hele livsløpet. Livsløpstrærne anses viktige for en rekke arter som trenger gamle og døde trær. Nemnda mener det er en kunnskapsplikt om hvor livsløpstrær på eiendommen befinner seg i

PEFC, jf. kravet om at de skal kunne identifiseres. Nemnda mener at virksomheten også har en kunnskapsplikt om dette etter miljøinformasjonsloven, jf. ovenfor. Virksomhetene har informasjonsplikt om de samme forhold som virksomheten har kunnskapsplikt om, jf. §§ 9 og 16. Nemnda mener at informasjonskravet gjelder miljøinformasjon som kan føre til en ikke ubetydelig påvirkning på miljøet.

Er miljøinformasjonen som kreves et forhold ved Nortømmers virksomhet?

Naturvernforbundets rett til miljøinformasjon etter § 16 gjelder bare forhold ved Nortømmers virksomhet. Nortømmer mener informasjonskravet ikke gjelder forhold ved deres virksomhet.

Det følger av forskrift om bærekraftig skogbruk § 4 at skogeier skal kunne gjøre greie for de miljøhensyn som ligger til grunn for planlagte eller utførte tiltak i skogen, jf. miljøinformasjonsloven. PEFC Skogstandard har også et krav om at det skal være en åpenhet om beslutningsgrunnlaget og praktiseringen av Norsk PEFC Skogstandard, jf. kravpunkt 9 hvor det er angitt at "data fra miljøregistreringer eller annen type miljøinformasjon knyttet til forvaltningen av skogressursene på eiendommen skal gis når det blir krevd."

Klagenemnda og Høyesterett (HR-2010-00562) har i tidligere saker lagt til grunn at skogeier har tilsvarende informasjonsplikt etter miljøinformasjonsloven. Selv om skogeier har informasjonsplikt etter miljøinformasjonsloven, utelukker dette ikke at også andre virksomheter også kan ha informasjonsplikt om det samme forholdet. Det er ikke avgjørende for informasjonsplikten om dokumentasjon besittes av Nortømmer. Dersom det foreligger en informasjonsplikt, mener nemnda Nortømmer i tilfellet er pliktig til å fremskaffe informasjonen.

I tidligere sak KMI 2009/5B for Klagenemnda uttalte Nemnda at graden av profesjonalitet og nærhet til opplysningene er faktorer som bør vektlegges i en konkret vurdering av om en virksomhet har informasjonsplikt. I denne saken var sertifisert tømmerkjøper også ansvarlig for å foreta hogsten. Nemndas flertall kom til at informasjon om livsløpstrær ikke var et forhold ved sertifisert tømmerkjøpers virksomhet. Flertallet la i helhetsvurderingen stor vekt på at opplysningene gjaldt konkrete forhold på skogeiers eiendom og at spørsmålet om antall "*livsløpstrær eller om det er andre spesielt miljømessige viktige punkter i det området som er hogd, er mer naturlig å karakterisere som informasjon om den enkelte skogeiers eiendom og virksomhet enn som opplysninger om forholdet ved Glåmdal Tre sin virksomhet*". Det ble også lagt vekt på at miljøkrav etter lovverket er pålagt skogeier og ikke sertifisert tømmerkjøper.

I den foreliggende saken er Nortømmer sertifisert tømmerkjøper for virket, men gjennomførte ikke hogsten på eiendommen. Spørsmålet er om informasjon om hvor det står igjen livsløpstrær etter hogst er et forhold ved Nortømmers virksomhet som sertifisert tømmerkjøper. Nortømmer har opplyst at deres oppgave er å informere skogeier om kravene i PEFC skogstandard og i etterkant av hogsten gjennomføre stikkprøvebaserte internkontroller og internrevisjoner i driftsområdene. Nortømmer har opplyst til nemnda at det er et sjekkpunkt om livsløpstrær er gjensatt iht. krav, om de kan identifiseres, og ved behov, om de er dokumentert/kartfestet.

Nemndas flertall (Arne Oftedal (leder med dobbeltstemme), Andreas Pihlstrøm og Torgrim Fjellstad) viser til at PEFC Skogstandard har et krav om at det skal være en åpenhet om beslutningsgrunnlaget og praktiseringen av Norsk PEFC Skogstandard, jf. kravpunkt 9. I kravet fremgår det at "data fra miljøregistreringer eller annen type miljøinformasjon knyttet til forvaltningen av skogressursene på eiendommen skal gis når det blir krevd." Det er slik nemnda ser det, skogeier som er ansvarlig for å ivareta kravet, jf. at sertifiseringen stiller krav til hva skogeier må oppfylle for å nå målene om bærekraftig forvaltning. Samtidig er det sertifikatholders ansvar å påse at kravene er overholdt ved salg av virket.

Nortømmer er en profesjonell aktør og vil gjennom sine internkontroller og internrevisjoner undersøke om livsløpstrær er gjensatt slik standarden krever. Nortømmer har derfor også en viss nærhet til opplysningene som etterspørres.

I sak KMI 2018/12 for Klagenemnda gjaldt kravet informasjon om prosessen med utvelgelse av nøkkelbiotoper (områder avsatt som livsmiljøer for truede arter). Nemndas flertall kom i denne saken til at informasjonskravet gjaldt et forhold ved sertifikatholders virksomhet bl.a. fordi sertifikatholder har en vesentlig rolle i utvelgelsesprosessen. Flertallet i Nemnda mener at sak 2018/12 skiller seg fra den foreliggende saken fordi informasjonskravet her gjelder et annet forhold. Nortømmer har ikke samme nærhet til de spørsmålene som stilles som sertifikatholder i den tidligere saken, hvor sertifikatholder hadde en vesentlig rolle i prosessen med utvelgelse av nøkkelbiotoper.

Etterspurte opplysninger gjelder en virksomhet som skogeier er ansvarlig for. Innklagedes virksomhet er i denne saken kjøp og videresalg av tømmeret. Dette taler for at det er skogeier som må ha hovedansvaret for å gi informasjon om forhold knyttet til sin skogeiendom.

Nemndas flertall har etter en helhetsvurdering kommet til at informasjonskravet ikke gjelder forhold ved Nortømmers virksomhet. Det er lagt vekt på tidligere praksis i klagenemnda når det gjelder informasjonsplikt om miljøverdier i skog. Nortømmer er kun sertifisert tømmerkjøper og har ikke utført hogsten. Selv om Nortømmer har en viss nærhet til opplysningene gjennom sin stikkprøvekontroll og internrevisjoner, vil det være grunneier som har plikt til å ha komplett informasjonen om hvor livsløpstrærne på sin eiendom befinner seg.

Nemndas mindretall (Sigrid Andersen Cabot, Elin Vestrum og Ina Lindahl Nyrud) har etter en helhetsvurdering kommet til at informasjonskravet gjelder forhold ved Nortømmers virksomhet. Selv om Nortømmer ikke utfører hogsten, er det klare likhetstrekk med Viken Skog Sas rolle i sak 2018/12. Profesjonaliteten og nærheten til opplysningene som etterspørres, tilsier at aksjeselskapet har en mer vesentlig rolle i virksomheten enn som eksternt kontrollorgan i sakene 2008/08 og 2008/09. Som sertifikatholder og i særdeleshet som tømmerkjøper, er det Nortømmers ansvar å påse at kravene i skogstandarden er overholdt ved salg av virket.

Mindretallet mener Nortømmer har en nærhet til informasjonen ved at de trenger å ha kunnskap om livsløpstrær for å kunne ivareta sine forpliktelser som sertifikatholder overfor sine kunder. I sakene 2009/05 og 2014/11 Sinkaberg-Hansen ble det fremhevet at formålet med loven og hensynet til å gjøre det enklere for allmenheten å skaffe seg kunnskap og å påvirke i miljøspørsmål, taler for ikke å tolke «forhold ved virksomheten» for strengt. Etter mindretallets syn har denne saken også klare paralleller til sak 2014/11, der et oppdrettsselskap ble ansett å være ansvarlig for informasjon om utslipp i forbindelse med lusebehandling. Behandlingen ble gjort av et brønnbåtrederi, som var et selvstendig selskap hyret inn av oppdrettsselskapet. At et senere salgssledd vil ha plikt til å ha kunnskap om miljøforhold hos underleverandør/produsent går forutsetningsvis frem av § 16 andre ledd, som gjelder retten til å få informasjon om produksjon av produkt i utlandet.

Ettersom nemndas flertall (med leders dobbeltstemme) mener at informasjonskravet ikke gjelder forhold ved Nortømmers virksomhet, har Nortømmer heller ikke informasjonsplikt, jf. miljøinformasjonsloven § 16.

Vedtak

Med hjemmel i lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser (miljøinformasjonsloven) § 19 fattes følgende vedtak:

Klagen avvises.

Vedtaket er avsagt etter møte i Klagenemnda 10. mai 2019 og senere utveksling av tekst til vedtak på e-post. Vedtaket er datert den dagen alle medlemmene har gitt sitt samtykke til teksten.

Vedtaket er endelig og partene har ikke klagerett.

Tvist om plikter og rettigheter etter mil. kapittel 4 kan bringes inn for domstolene ved søksmål.

Partene i søksmålet vil være den som har fremsatt det omtvistede kravet og den virksomheten kravet retter seg mot, jf. forskrift 14. desember 2003 nr. 1572 om Klagenemnda for miljøinformasjon § 10.

Oslo, 24. mai 2019

Arne Oftedal
leder

Sigrid Andersen Cabot
Nestleder

Elin Vestrum

Andreas Pihlstrøm

Ina Lindahl Nyrud

Torgrim Fjellstad